

Prärietrana (*Grus canadensis*) i Svartådalen – en ny art för Sverige

Text: Daniel Green

FOTO: MIKAEL BERGMAN

Sörsalbo, 29 april 2014

När jag svängde in vid Sörsalbo och körde på de små vägarna mellan gårdarna tänkte jag; ”Tänk om man skulle hitta någon riktig sällsynt fågel här... det skulle inte funka med trafiken om det kom hundratals människor.” Jag hade då ingen aning om vilken tur jag – i dubbel bemärkelse – skulle ha bara några minuter senare.

”Där står en trana, där står vadare”..., en snabb blick över den översvämmade åkern vid Vargbacken sade mig att tuben fick börja med vadarna för att sedan arbeta sig vänster mot tranan som stod på åkern intill väten. Jag ser att det är både svartsnäppor och brushanar och den 29 april är det inga dåliga fåglar i Västmanland och säkerligen var de årets första för mig. Jag hinner inte så mycket längre förrän en genomträngande trumpetfanfar a’la grus genljuder över nejden och jag tänker; Det var ett konstigt tranläte, kan det vara en prärietrana? Det är bara den första spontana tanken som kommer upp i mitt sinne och när jag lyfter handkikaren mot den tranliknande fågel

som just lyft från åkern framför mig, kan jag bara konstatera att japp! Det är en prärietrana. Jag står på en liten höjd och den flyger lågt över marken förbi snett nedanför mig. Jag ser den liksom rätt i ansiktet som har den typiska teckningen med rött i pannan istället för i nacken och med total avsaknad av svarta och vita fält på halsen. När den flyger bortåt noterar jag vilka ljusa vingpennor den har på vingovansidan (till skillnad från en vanlig tranas helsvarta) och vilken tämligen annorlunda flykt den har. På håll och snett bakifrån ser den nästan ut som en trapp, klart mindre än en vanlig trana.

Alla dessa konstateranden äger dock rum i ett nästan alltför lugnt tillstånd. Jag måste säga högt till mig själv att JA, det är en prärietrana!!! För att få upp pulsen lite unnar jag mig att skrika rakt ur och skratta högt som en galning. Det är bara en sak, den försvinner norrut utom synhåll, dessutom är min mobil nästan helt urladdad. Jag trycker iväg ett sms till omkring tio personer inklusive Johan Södercrantz på artportalen och hinner ta emot

två-tre samtal från några upphetsade kompisar som redan är på väg eller i faggorna av olika skäl. Jag försöker tänka var jag skulle söka mig om jag var en prärietrana? Björnhålet blir mitt första val och där brukar stå tranor och svanar, jag åker dit från östra sidan men ser inte en fågel. Hällby som har översvämmade fält blir nästa anhalt, inget där heller. Bortåt Västerby står det tranor på en åker och där blir vi flera som sammanstrålar och letar igenom flocken. Vi kammar dock noll.

Jag hade inte gett mig upp hit för att skåda fågel idag så jag är inte rustad för att fortsätta leta, kyla och hunger börjar göra sig gällande. Jag känner dock att jag måste kolla Sörsalbo och Vargbacken-svämman igen, tänk om den är tillbaka? Nej, det var den inte, jag åker hem, en knapp halvtimme senare återupptäcks den vid Björnhålet. Ralf Lundmark och Markus Rehnberg fick ögonen på den i princip samtidigt.

Prärietranan sågs av hundratals tillresta under de kommande 6 dagarna, (någon har uppskattat att 1.000 besökare såg fågeln) mestadels

vid Hällby och Västerby. Miljöer med öppen åkermark och vid utsikt. Lyckosamt val då det är platser med relativt god förmåga att ta emot besökare och bilar utan alltför mycket konflikter med jordbrukare och lokalbefolkning.

På det stora hela skötte sig besökarna bra och Kalle Källebrink, Erik Andersson, m.fl. bidrog till skyltning och initiativ till lite servering av kaffe och bullar togs även av lokala entreprenörer.

Prärietranan (*Grus canadensis*) finns i två huvudraser i Nordamerika. Denna var den mindre av dem som också är den nordliga och mer långflyttande. Troligen är det samma fågel som setts några gånger per år i Europa sedan hösten 2010 då den av allt att döma korsat Atlanten och hamnade i Skottland. Sommaren 2013 var den i Finland. I mitt sinne har den ständigt närvarat när jag spanat tranor i Svartådalen de senaste 4 åren och jag vet inte hur ofta jag tjatat om att vi måste hitta prärietranan i Svartådalen. Ibland blir drömmar sanna, det är bara att fortsätta drömma... och prata om dem.■

Rapphönan drog till skogs

En toppenaftermiddag för Rapphönan med fjällvråk och ormvråk vid Skälby IP. Fem vråkar samtidigt i luften.

Ett stort gäng gräsiskor i en buske vid bilarna, domherre, sidensvans och grönsiska också vid bilarna.

Väl vid matningen i Skälbysskogen hade vi grönsiska, bofink, koltrast, domherre, tofsmes, svartmes, talgoxe, blåmes, talltita, nötväcka och kungsfågel. På vägen tillbaka till bilarna fick vi in större hackspett och gulspurv. Det får vi väl anse som en lyckad utflykt.

Text & foto: Marjatta Ericsson

